

ଲିଙ୍ଗ, ପୁରୁଷ ଓ ବଚନ

ବଚନ

- ଯେଉଁଥିରୁ ବସ୍ତୁ ବା ବ୍ୟକ୍ତି ର ସଂଖ୍ୟା ଜଣା ପଡ଼େ ତାହାର ବଚନ କହନ୍ତି ।
- ଯେଉଁ ପଦ ରୁ ବସ୍ତୁ ର ବା ବ୍ୟକ୍ତି ର ସଂଖ୍ୟା ଗୋଟିଏ ବୋଲି ଜଣାଯାଏ ତାହା ଏକ ବଚନ ପଦ ।

ଯଥା: ଗାଈଟି ଚରୁଛି

- ଯେଉଁ ପଦ ରୁ ବସ୍ତୁ ର ବା ବ୍ୟକ୍ତି ର ସଂଖ୍ୟା ଏକରୁ ଅଧିକ ବୋଲି ଜଣାଯାଏ, ତାହା ବହୁବଚନ ପଦ- ପିଲାମାନେ ଖେଳୁଛନ୍ତି

ଏକ ବଚନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଟି, ଟା, ଟିଏ ଖଣ୍ଡିଏ, ଖଣ୍ଡିକ, ଗୋଟାଏ, ଗୋଟିକ ଇତ୍ୟାଦି ଏହି ସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ପଦରେ ପୂର୍ବରୁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଥିବା ବେଳେ ଆଉ କେତେକ ପଦ ପରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ଏକ ବଚନ ହୋଇଥାଏ ।

ଗୋଟିଏ ପିଲା, ପିଲାଟି, ଲୋକଟିଏ, ଇତ୍ୟାଦି ଆମେ ଏକ ବଚନ ରେ ଏକା ବେଳେକେ ପଦର ଦୁଇ ପାଖରେ ବ୍ୟବହାରକରି ପାରିବା ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ପିଲାଟିଏ (ଏହା ଅଶୁଦ୍ଧ), ଆମେ ଗୋଟିଏ ପିଲା ବା ପିଲାଟିଏ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବା ବହୁବଚନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ସୂଚକ - ଗୁଡ଼ାଏ, ଗୁଡ଼ିଏ, ଗୁଡ଼ିକ, ତକ, ସବୁ, ଦଳ, ପର ସମୂହ, ମାଳ, ଶ୍ରେଣୀ, ବର୍ଗ, ରିଜି, ପୁଞ୍ଜୀ, କୁଳ, ରାଶି ମଣ୍ଡଳ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ- ପିଲାମାନେ, ଗାଈ ପଲ, ପର୍ବତ ଶ୍ରେଣୀ ଇତ୍ୟାଦି ।

ବହୁ ବଚନ ସୂଚକ ବିଷ୍ଣୁତ ମଧ୍ୟରେ ପଦର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବ୍ୟବହୃତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଯଥା : - ଅନେକ ପିଲାମାନେ ଏପରି ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଅଶୁଦ୍ଧ ଅଟେ । ଆମେ 'ଅନେକ ପିଲା'ବା ପିଲାମାନେ ବୋଲି ବ୍ୟବହୃତ କରି ପାରିବା ।

ଅଶୁଦ୍ଧ	ଶୁଦ୍ଧ
ସବୁଲୋକମାନେ	ସବୁ ଲୋକ, ଲୋକମାନେ
ଗୋଟିଏ ପିଲାଟିଏ	ଗୋଟିଏ ପିଲା,ପିଲାଟିଏ
ଅନେକ ସାଙ୍ଗମାନେ	ଅନେକ ସାଙ୍ଗ,ସାଙ୍ଗମାନେ
ଅଧିକାଂଶ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ	ଅଧିକାଂଶ ଜିନିଷ,ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ
ଜନତାମାନଙ୍କର	ଜନତାର
ପ୍ରତ୍ୟକ କଥାଗୁଡ଼ିକ	ପ୍ରତ୍ୟକ କଥା
ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ	ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ

ଗଣାଯାଇପାରୁନଥିବା ବସ୍ତୁର ବହୁବଚନ ହୁଏ ନାହିଁ

ଯଥା – ବାଲି,ସୁନା,ପାଣି,ଲୁହା

ବହୁବଚନ ବିଶେଷ୍ୟପଦ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୁଝାଇଲେ ବହୁବଚନ ହୁଏ

କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟ ବା ଜାତିକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ ଏକବଚନ ଶବ୍ଦ

ବହୁବଚନ ଅର୍ଥକୁ ବୁଝାଇଥାଏ

- ମଣିଷ ସ୍ୱାର୍ଥପର
- ଶିଶୁ ନିରୀହ
- ପେଟା ରାତିରେ ଦେଖିପାରେ
- ଘୋଡ଼ା ଜୋରରେ ଦୌଡ଼ିପାରେ

ଅଭିଯୋଜକ ଓ ସଂଯୋଜକ

ଗୋଟିଏ ପିଲା	ପିଲାଟି
ଖଣ୍ଡିଏ ଲୁଗା	ବହି ଖଣ୍ଡେ
ଗୋଟିଏ କଥା	ଗଛଟିଏ
ଅନେକ ଲୋକ	ଛେଳିପଲ
ବହୁତ ପକ୍ଷୀ	ଚତ୍ରମାନେ

- (କ) ପ୍ରାଣୀବାଚକ ପଦ ପରେ ଟି, ଟା, ଟିଏ, ମାନେ ଇତ୍ୟାଦି ବଚନସୂଚକ ଗୁଡ଼ିକ ଲାଗିଥାଏ । ଯଥା- ପିଲାଟା / ପିଲାଟି / ଗଛଟାଏ / ଲୋକମାନେ / ସେମାନେ / ତୁମେମାନେ ।
- (ଖ) ଅପ୍ରାଣୀବାଚକ ପଦ ପରେ ବଚନ ସୂଚକ ବା ସଂଯୋଜକ ପଦ ଭାବରେ ଗୁଡ଼ାକ, ଗୁଡ଼ିଏ, ଗୁଡ଼ିକ, ଗୁଡ଼େ, ଟେ, ଟାଏ, ଟି ଯୋଗ ହୋଇଥାଏ । ଯଥା- ବହିଗୁଡ଼ିକ, ପଥରଟାଏ ।
- (ଗ) ଅନାଦର ଅର୍ଥରେ ପ୍ରାଣୀବାଚକ ଶବ୍ଦରେ ଗୁଡ଼ାକ, ଗୁଡ଼ିକ, ଗୁଡ଼େ ଆଦି ବଚନ ପ୍ରତ୍ୟୟଯୋଗ ହୋଇପାରେ । ଯଥା- ପିଲାଗୁଡ଼େ / ଲୋକଗୁଡ଼ାକ / ଛେଳିଗୁଡ଼ିକ ।
- (ଘ) ସେହିପରି ସମ୍ମାନ, ଆଦର ଓ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରତିପାଦନ ଅର୍ଥରେ ଅପ୍ରାଣୀବାଚକ ପଦ ପରେ ପ୍ରାଣୀ ବାଚକ ବଚନସୂଚକ ‘ମାନେ, ମାନ, ଟି’ ଇତ୍ୟାଦି ଲାଗିପାରେ । ଯଥା- ନଈମାନେ ମାତୃବତ୍ / ପାହାଡ଼ଟି ସୁନ୍ଦର / ପଥରମାନ ସାକ୍ଷାତ୍ ଠାକୁର / ବାଲିଗରଡ଼ାମାନେ ଶାଳଗ୍ରାମ ହୋଇଗଲେ ।
- (ଙ) ବହୁବଚନର ଅଥବା ଏକବଚନର ସୂଚକଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଏକ ସମୟରେ ପଦର ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପରେ ଉଭୟ ସ୍ଥାନରେ ଲଗାଇ ପାରିବା ନାହିଁ । ଉଦାହରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର :

ପୁରୁଷ

ପୁରୁଷ	ଏକ ବଚନ	ବହୁ ବଚନ
ପ୍ରଥମ	ମୁଁ	ଆମ୍ଭେମାନେ
ଦ୍ୱିତୀୟ	ତୁ, ତୁମେ, ଆପଣ	ତୁମ୍ଭେମାନେ, ଆପଣମାନେ
ତୃତୀୟ	ସେ, ଯିଏ	ସେମାନେ, ଯେଉଁମାନେ, କେଉଁମାନେ